

LAUSUNTO

RAJAVARTIOLAITOSTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN TOIMIVUUDESTA JA
SOVELTAMISESTA
Rajavartiolaki 15.7.2005/578

YLEISTÄ

Tulliliitto ry korostaa lausunnossaan, että lakimuutoksella pyrittiin ainoastaan Rajavartiolaitoksen toimialaan kuuluvan henkilöiden maahantuloa koskevien rajatarkastustoimivaltuuksien täsmentämiseen eikä sillä ole vaikutusta viranomaisten, erityisesti Tullin ja Rajavartiolaitoksen keskinäisiin toimivaltuuksiin eikä siihen, miten näitä tehtäviä käytännössä suoritetaan vakiintuneiden käytäntöjen mukaisesti.

Tulliliitto ry piti tärkeänä omassa lausunnossaan 12.4.2005 lain valmisteluvaiheessa, että erityisesti rikosten ennalta estämistä ja selvittämistä koskevan luvun osalta noudatetaan Tullin ja Rajavartiolaitoksen keskinäisessä yhteistyössä seuraavia periaatteita, jotka on kirjattu Rajavartiolaitoksen ja Tullihallituksen välisessä yhteisymmärrysmuistiossa vuonna 2004:

- Kummankin viranomaisen perustehtävät ja toiminta-ajatus määritellään selvästi.
- Kummankin viranomaisen toiminnan pääpaino on sen omien ydintehtävien tehokkaassa suorittamisessa.
- Viranomaisten yhteistyöllä luodaan lisäarvoa, joka perustuu kummankin viranomaisen ydintehtäviin ja erikoisosaamiseen.
- Kumpikin viranomainen keskittyy pääasiallisen vastuualueensa rikosten ennalta estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen.
- Viranomaisten toissijaisten tehtävien kohdalla voi olla päällekkäisiä toimivaltuuksia kustannusten pienentämiseksi.

HENKILÖSTÖN KOKEMUKSIA RAJAVARTIOLAIN SOVELTAMISESTA

Rikosasioiden käsittelyssä Tullin henkilöstön kannalta ongelmallisia tilanteita toimipaikoilla on syntynyt silloin, kun alueellisiin sopimuksiin ei ole sitouduttu. Tullin henkilöstöä hämmentäneet tapaukset ovat olleet seurausta siitä, ettei Rajavartiolaitos ole sovitusti ilmoittanut Tullille rikostorjuntatoimenpiteestä, esimerkkinä Rajavartiolaitoksen huumausaineiden etsintään koulutettujen koirien käyttö rajatoimipaikoilla, tai Rajavartiolaitoksen esitutkintaan liittyvistä tutkintatoimenpiteistä tullirikosasiassa, josta ei ole sovitusti ilmoitettu Tullille.

Rajavartiolaitos ei aina ole huomionnut asiakkaan ilmoittamisoikeutta Tullille. Itärajan rajanylityspaikoilla on ollut tapauksia, joissa matkustajia on ohjattu Rajavartiolaitoksen järjestämään tarkastukseen välittömästi passintarkastuspisteestä tai jopa ennen passintarkastusta, jolloin maahan saapuvalla matkustajalla ei ole ollut mahdollisuutta

puna-vihreä -kaistoista valiten taikka muuten ilmoittaa mukanaan olevista ilmoituksen alaisista tavaroista Tullille. Näistä tilanteista tavarahan ohjautuminen oikeaan tullimenettelyyn tai asian eteneminen mahdolliseen esitutkintaan ovat olleet sekä asiakkaan että tullivirkamiehen oikeusturvan kannalta ongelmallisia johtuen Rajavartiolaitoksen virkamiesten tullisäännöksistä tietämättömyydestä.

TULLILIITTO RY:N KANTA LAIN TOIMIVUUDESTA JA SOVELTAMISESTA

Tulliliitto ry lausuu kantanaan Rajavartiolaista 578/2005: Tulliliitto ry:llä ei ole kyseiseen lakiin muutosesityksiä.

Lain soveltamisessa on kuitenkin Tullin henkilöstön kannalta paikallisesti esiintynyt ongelmia Rajavartiolaituksen toimivaltuuksien käytössä. Tulliliitto ry edelleen korostaa jo lain valmisteluvaiheessa Tullin ja Rajavartiolaituksen keskinäisessä yhteisymmärrysmuistiossa kirjattujen periaatteiden tärkeyttä. Lain soveltamisessa oleellinen osa on paikallisesti sovituilla Tullin ja Rajavartiolaituksen keskinäisillä sopimuksilla.

Tulliliitto ry:n kannalta laki ja laitosten ylimpien johtajien laatimat yhteisymmärryssopimuksessa ilmenevät periaatteet ovat perustana paikallisille sopimisille. Lain hengen ja tarkoituksen toteutumiseksi paikallissopimusten solmiminen ja sopimuksissa pitäytyminen ovat erityisen tärkeä osa lain soveltamista.

Tulliliitto ry

Helsinki 4.6.2008

Markku Kosonen
puheenjohtaja